

Stručni rad

UČENJE POKRETOM RADI LAKŠEG PAMĆENJA

Maja Obrenović

OŠ Frana Roša, Cesta na Dobrovo 114, Celje, Slovenija

Sažetak

Kreativni pokret jedan je od pristupa učenju koji je tek nedavno dobio više pozornosti. Učenici osmišljavaju i implementiraju sadržaje učenja pokretom. Ovo je novi pristup učenju pomoću kojeg možemo nadograditi lekcije i ponuditi sadržaj učenja učenicima pokretom. To obogaćuje lekcije i čini sadržaj učenja još atraktivnijim. Na taj način pružamo studentima priliku da izraze svoju kreativnost. Lekcija u kojoj se gradivo prenosi pokretom mnogo je razumljivija i zanimljivija za učenike. Učenici postaju aktivni član učionice, jer kretanje potiče njegovu kreativnost, povećava motivaciju za rad i suradnju. Učenje pokretom omogućuje i potiče razvoj djece u svim područjima. Možemo razgovarati o holističkoj metodi učenja, gdje učenici razumiju ili prihvaćaju informacije i umom i tijelom. Integrirane metode učenja uključuju kreativno kretanje. Svaki učitelj ima svoj način poučavanja. Ipak, prilikom planiranja lekcije mora uzeti u obzir da učenici primaju poruke okoline kroz pet osjetila: vrstu, miris, vid, sluh ili okus. Naime, poznajemo učitelje koji kod učenika razvijaju uglavnom slušni (aditivni) način primanja informacija i vizualni (vizualni) način. Neki također pokušavaju prenijeti informacije učenicima pokretima i dodirrom (kinestetički način).

Ključne riječi: igra, kreativni pokret, studenti

1. Uvod

Kreativni pokret jedan je od malo modernijih pristupa učenju. Izraz kreativni pokret sastoji se od dvije riječi kreativan i pokret. Riječ kreativan može se povezati s riječju kreativnost, što je oduvijek bila ljudska potreba. U posljednje vrijeme posvećujemo joj više pažnje i u školi. Svako ljudsko biće ima potrebu za stvaranjem i igrom, kao i za pokretom. Djeca posebno, koja puno vremena provode u školi u zatvorenom, gdje moraju sjediti za stolom i odmarati se, imaju posebno izraženu potrebu za kretanjem i igrom koja im omogućuju opuštanje i razvijanje mašte i kreativnosti. "Kreativnost se definira kao aktivnost, svojstvo mišljenja, način razmišljanja, sposobnost, osobina ličnosti ili potez" [5].

2. Središnji dio

U današnje vrijeme školska praksa često nije u skladu sa znanjem o funkcioniranju dječjeg mozga, što učenicima čini lošiji uspjeh u nastavi. Autor predlaže promjenu nastavnih metoda. Daje primjer istraživanja u kojem su neuro znanstvenici istraživanjima potvrdili da pokret ima pozitivan učinak na rad mozga. Pokret priprema mozak za učenje i organiziranje. Naime, kad se krećemo, posljednji, donji dio mozga postaje vrlo aktivan i živci prenose informacije u više dijelove mozga koje koristimo za koncentraciju. Kretanjem možemo biti koncentriraniji i samo zadržati koncentraciju dulje. Djeca su koordinirana u kretanju, imaju više ravnoteže i mozak bolje radi. Koordinirano kretanje obje polovice tijela (lijeva strana mozga kontrolira desnu, a desna lijeva) dovodi do koordiniranog funkcioniranja obje polovice mozga i tako pozitivno utječe na dječje sposobnosti učenja. Djeca ne moraju nužno naučiti najviše ako sjede na mjestu. Kad sjedi, mozak je manje organiziran, manje aktivan, što utječe na koncentraciju i posljedično motivaciju učenika za nastavu [1]. Djeca se kreću spontano i prirodno. Kroz pokret upoznaju okolinu i reagiraju na nju. Nitko ih ne uči kako skakati od radosti, valjati se po travi ili se bijesno bacati na pod. Kada uđu u osnovnu školu, djeca su sposobna za neverbalnu komunikaciju. Ali učitelji često ne koriste dovoljno ovaj prirodni resurs ili ga čak guše [4].

U nastavku ću predstaviti najčešće oblike kreativnog poučavanja prema Krofliču [5], koji se mogu koristiti u učionici.

1. **Rajal igre** su aktivnosti u kojima sadržaj ilustriramo pokretima, plesom i pjevanjem. Oni su posebno povezani sa sportskim i glazbenim obrazovanjem, gdje su često uključeni u temu.

2. **Pantomima** je aktivnost u kojoj pojedine riječi, rečenice ilustriramo samo pokretima, bez upotrebe govora. Potiče izvođača da točno oponaša različite događaje i stoga zahtijeva pažljivo promatranje i empatiju za različite uloge.

3. **Spontane i usmjerene igre uloga, dramatizacija pokreta, plesa i govora (socio-dramske igre)** aktivnosti su u kojima djeca cjelovito realiziraju različite realne i maštovite sadržaje pokretom i riječju.

4. **Didaktičke igre** u pokretu odabiru se iz različitih obrazovnih područja, prilagođavaju i stvaraju nanovo zajedno s djecom. Riječ je o didaktičkim igrama u

užem smislu kojima postižemo konkretne operativne ciljeve u različitim nastavnim i obrazovnim područjima.

5. Ilustracija pokreta nastavnim materijalom aktivnost je u kojoj se predmetni materijal za učenje definira uz pomoć pokreta. O odabranom nastavnim materijalu razgovara se, istražuje i kreira sa studentima kretanjem pojedinih dijelova tijela.

6. Opuštanja su aktivnosti kroz koje učenike opuštamo, smirujemo i pripremamo za daljnji rad. Opuštajuće aktivnosti potiču maštu i kreativnost učenika.

Kreativno kretanje može se dogoditi u frontalnom, individualnom ili grupnom obliku. Također se može koristiti kao metoda obrazovanja za mir i nenasilje (kooperativne igre), koja promiče rješavanje nekonfliktnih problema [5].

Metoda kreativnog kretanja može se uključiti u lekcije na različite načine: kao motivacija, predstavljanje novih pojmova, konsolidacija i ponavljanje ili završavanje lekcije. Kreativni pokret može se koristiti u matematici. Izvrsna je prilika za učitelje da učenicima pokažu još jednu stranu poučavanja, u kojoj su i učenici aktivno uključeni u aktivnosti kako pokretom, tako i svojim idejama. Kreativnim pokretom učenici uče i izražavaju matematički sadržaj kroz um i tijelo, razvijaju svoju kreativnost, jačaju društvene odnose u učionici, uče matematiku i u svemu tome se zabavljaju. Lijepo je ući u učionicu u kojoj učenici s osmijehom na licu rješavaju i uživaju u matematičkim problemima. Mislim da je želja svih učitelja da učenici uživaju u školi, vole se vraćati u nastavu, sudjelovati u nastavi. Kreativni pokret jedna je od mogućnosti koja, po mom mišljenju, može pomoći u postizanju ovih ciljeva. Kreativnim pokretom dopunjujemo, nadograđujemo i poboljšavamo satove matematike. Kao i kod svake metode i pristupa učenju, i ovdje se mogu pojaviti problemi. Većina problema uglavnom je tehnička: premalo prostora, broj djece, odgovarajuća glazba. Tijek lekcije diktiran je nastavnim planom i programom, u koji je trenutno uključen kreativni pokret, tako da su učitelji i s ove strane malo ograničeni. Nastavnici se također mogu susresti s nesporazumom roditelja i drugih učitelja prema pristupu učenju koji očekuje i zahtijeva od učenika da se kreću, budu aktivni i ne smiruju sjediti. Unatoč svim poteškoćama, čini mi se da će prava volja i trud uroditi plodom i rezultati će se uskoro pokazati i u znanju i u ponašanju učenika.

3. Zaključak

Svjestan sam da kao nastavnik moram znati pokazati matematičke pojmove učenicima na razumljiv i ilustrativan način kako bi mogli nadograđivati svoje znanje iz razreda u razred. Otkrila sam da studentima mogu pružiti i sadržaj učenja kroz kretanje, nudeći im tako raznovrsnije i aktivnije lekcije. Studenti sudjeluju u tjelesnim aktivnostima, zabavljaju se, razvijaju svoju kreativnost, istovremeno učeći i nadograđujući svoje znanje. Kreativni pokret kao pristup učenju u matematici uglavnom se koristi u ponavljanju i učvršćivanju matematičkih pojmova. Kroz mnoge motoričke aktivnosti možemo konsolidirati i ponoviti matematičke pojmove. Studenti ih upoznaju na jasan, zanimljiv i razumljiv način. Znanje koje stječu iz udžbenika i radnih bilježnica učvršćuju pokretom. Na taj način matematički pojam uče na holistički način, kako umom, tako i tijelom. Učenici često imaju problema s prikazom matematičkih pojmova, kreativnim kretanjem možemo učenicima prikazati matematičke pojmove na drugi način koji im možda više odgovara. U svemu tome važna je uloga učitelja, koji predstavlja vođu i organizatora. O njemu ovisi hoće li se aktivnosti provoditi ili ne. Mora paziti na dosljednost i točnost davanja uputa i same provedbe. Nastava bi i dalje trebala uključivati pisanje, čitanje, računanje i rad u radnoj bilježnici, jer ne bi bili postignuti svi ciljevi da se umjesto svih metoda koristi samo kreativni pokret. Kreativnim pokretom poboljšavamo, dopunjavamo i nadograđujemo lekcije.

4. Literatura

- [1.] Burns, T. (2011). Moždani so mišica, ki jo je treba krepiti, članek: Iz Dnevnikovega Objektivna. Pridobljeno 18. 4. 2011, iz <http://www.dnevnik.si/objektiv/intervjuji/1042436769>
- [2.] Kroflič, B. (1992). Ustvarjanje skozi gib. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- [3.] Geršak, V. (2007). Pomen poučevanja in učenja s plesno-gibalnimi dejavnostmi v vrtcu in osnovni šoli. Sodobna pedagogika.
- [4.] Griss, S. (1998). Minds in motion: a kinesthetic approach to teaching elementary curriculum. Portsmouth: Heinemann.
- [5.] Kroflič, B. (1999). Ustvarjanje skozi gib. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- [6.] Kroflič, B., Gobec, D. (1995). Igra-gib-ustvarjanje-učenje. Novo mesto: Pedagoška obzorja.
- [7.] Žagar, S., Geršak, V., Cotič, M. (2006). Ustvarjalni gib kot metoda poučevanja matematike. V: Zbornik izvlečkov in prispevkov / 4. mednarodni simpozij Otrok v gibanju, Portorož, Slovenija. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče.